

Telegraful Român

Organ național-bisericesc

Abonamentul:

Pe un an 40 coroane. — Pe 6 gase luni 20 coroane. — Pe trei luni 10 coroane. Ziarul apare Marția, Joia și Sâmbătă

Correspondențele

să se adreseze Redacției «Telegrafului Român», Strada Măcelarilor Nr. 45. — Scrisori aseruate se refuză. — Articole nepublicate nu se înapoiază.

— Prețul inserțiunilor, după învoeală —

Abonamentele și inserțiunile

să se adreseze Administrației ziarului «Telegraful Român», Sibiu, Strada Măcelarilor Nr. 45.

Insemnări

Chemare...

Muli așteptatul glas de vraja al stăpânirii românești a sunat. Străbate ca o solie sfântă văle și munții, câmpiile și colinele blâjine ale mândrului Ardeal și pătrunde ca răspicate zvonuri de clopot din lumea dreptății, toate oltarurile, toate satele stăpânite de români. El cheamă vitejii neamului la împlinirea celei mai înalte datorii. În glasul acesta plin de farmec, care obârșește în sufletul de lumină al ministrului Maniu, e împletită porunca firii desrobite, jalea diavolului crai lăncu, chinurile cumplit ale lui Horia și strigătul «la arme» al arhanghelului Mihai Viteazul.

Da, porunca de chemare a vajnicilor viteji a plecat prin așezările noastre. Pământul strămoșesc tresare la nouă vifoa și «din adânc vin glasarii înecate, vin rugi, blăsteme, «cereri de dreptate» și pentru umilita Crișana și prizonijii străjitorii ai Murașului de jos. Jerfele proaspete aburesc pe valea Crisurilor și în jurul Aradului. Tirania milenară în zvrăcolirile desnađădite ale agoniei prilejuște încă multe jerfe din sinul nostru și pricinuește chin și lacrimi amare pe pământul strămoșesc. Fiii Ardealului sunt datori să apere trupul neamului, vor fi conștienți de datoria de a lovi fără milă în călăii lor de veacuri.

Și parecă văd cum se îmbujorează fețele subte de chinuri ale umiliilor noștri proeți când desputărând hârta de chemare vor deslega taina slovelor iscusite. În ochii lor stăbiți de lacrimi și de întunerecul temnițelor se vor strânge toate fulgerile vremilor de restriște. În sufletele lor vor învia icoanele vechilor proeți, a popii Balint și Croza cari străbătuți de marea dragoste de neam, de dreptate și de libertate și covârșii de conștiința lîmpede a datoriei lor de păstori români au ridicat satele, turmele lor căvântătoare și au plecat să și apere cinstea și viața, moșia și neamul.

Și Dumineca ce vine va fi cea mai înălțătoare sărbătoare pentru proeții noștri din țarguri și sate. Vor intra în bisericuțele lor, pregătiți ca nici când altă dată și slujba care o vor săvârși va fi cea mai cu bună mireasmă în foța Domnului.

Da, Duminecă va răsună de pe amvonul bisericuțelor de lemn toată mândria noastră reinviată, loată virtutea strămoșească, loată obida de veacuri și jalea vălilor nedesrobite încă. Valuri de foc divin vor umplea toate unghiurile și sufletele se vor începe ca îndemnurile drogostii de neam și de moșie. Întreg trecutul se va cobori în inimile credincioșilor și îi va îndemna să

prindă arma, nu pentru a răsbuna, ci pentru a face dreptate.

Și îndemnul acesta dumnezeesc va trimite valuri, valuri de flăcări români cu scîpîri de oțel în priviri, spre Alba-Iulia și Orăștie, spre Cluj, Bistrița și Târgul Murașului, spre Brașov și Sibiu, doar înfeleg glasul de toină al gitei strămoșești, iar lacrimile și strigătul de durere al Dîborului și Aradului le înviforează sângele în vine.

La arme! va clocoti văzduhul și va răsbubui munții, și cinstea și dreptatea românească va străluci în largi orizonturi. Iar lazurile oștirii ardelenșii, care se formează, va trece necunoscut stavile și rupând toate zăgazurile dușmane să hărăzească libertate fraților prizonijii.

Și vai de dușmanul care va mai îndrăzni să și mai înfigă dinții înveninați de ură în trupul românesc și să mai încalce moșia strămoșească. Urgia faptelor lui o și simți în loviturile de moarte ce-i va da viteazul Ardelean slobozit din lanțurile robiei suferite și trupești.

Ne cheamă stăpînirea românească. E chemarea cea mai dulce. La arme fraților! ne poruncește Ardealul.

Un dorobant.

Nr. 210/919 Școl.

Notă

Se atrage atențiunea celor interesați, că la institutul pedagogic al seminarului arhidiecezan «Andrian» pot da examene în particular și fete.

La cererile pentru admitere la examen sunt a se alătura în original documentele:

- Estras din matricula botezaților.
- Estras din matricula de nașteri.
- Testimoniu școlar despre pregătirea din școalele medii, respective civile.
- Atestat dela medic despre starea sanitară și despre integritatea spirituală și corporală, și eventual
- Testimoniile despre cursurile pedagogice terminate. Cererile sunt a se adresa Consistorului arhidiecezan până la 1 Mai 1919.

Sibiu, din ședința Consistorului arhidiecezan ca senat școlar, ținută la 10/23 ianuarie 1919.

Dr. Eusebiu R. Roșca,
vicar arhiepiscopesc.

Dr. Octavian Costea,
secretar consistorial.

Nr. 104 Școl. 1919.

Circulară

cătră toate oficiile protopresbiterale și parohiale și cătră toți învățătorii confesionali din arhidieceza Transilvaniei.

Prin circularile consistoriale de sub Nrii 9302/918, 10880/918 și 11626/918, am fost îndrumat organele noastre inferioare, proeți și învățători, ca să și considere de principala și cea mai sfântă a lor datorie aducerea edificilor școlare în bună rânduială și începerea instrucțiunii școlare. Acum, aproape după 6 luni dela începutul noului an școlar, aflăm cu mare nemulțămire, că în multe din școalele noastre de pe sate, zidite și susținute cu mari jertfe, nu se face nici un fel de instrucțiune și copiii credincioșilor noștri sunt lăsați în grija sorții, lipsiți de lumina cunoștinței, spre rușinea părinților, spre paguba lor și a neamului întreg. La suferințele și jertfele pe cari a trebuit să le aducem — fără vina noastră, — în cei patru ani de răsboui, am mai adăugat o jumătate de an de robie sufletescă, cu atât mai grea și mai umilitoare, cu cât pricina acestei robii zace în noi înșine. Tot asemenea am aflat, că o parte însemnată de credincioșilor din parohiile noastre tocmai zilele aceste mărește, pline de căldură și lumină, le-au săvârșite potrivit, ca pentru unele lucruri săvârșite de învățătorii la porunca stăpânilor fără milă, să se năpustească asupra acestora cu ură și mânie închinându-le usa școalei. O greșală aceasta de neiertat și o rățacire vrednică de osândă, căci prin purtare aceasta nesocotită, nu asupra învățătorilor, ci mai ales asupra copiilor se aruncă cea mai aspră pedeapsă lăsându-li-se mintea întru întunec și sufletul în prăginire. La ce fel de fapte ne putem aștepta dela astfel de oameni, crescuți în umbră?

După suferințe de veacuri, Dumnezeul mililor și al îndurărilor a făcut să răsară și pentru noi soarele libertății. Libertatea însă este un dar deosebit al providenței divine, de care numai popoarele luminate se pot bucura cu adevărat. Libertate nu înseamnă, că acum fiecare dintre noi poate face ceace vrea; astai-anarhie, adică răsturnarea ordinii legale. Libertate înseamnă, că de azi încolo mintea și brațele noastre nu se vor mai istovi pentru folosul altora, ca până acum, ci toate puterile trupești și sufletești, cu care ne-a înzestrat Dumnezeu suntem liberi a le pune în serviciul neamului nostru pentru a-l ridică la aceeași treaptă morală și culturală, pe care se află celelalte neamuri glorioase înrudite cu noi. Dar numai

prin lumina minții și prin nobilitatea sufletelor, adică prin cultură, vom putea ajunge să cunoaștem libertatea cu toate bunătățile ei, iar la cultura ducă un singur drum, anume acela, care trece prin școală. Fără școală nu este cultură și fără cultură nu este libertate. Așa dară piatra din unghi, temelie viitorului nostru, este școala. Fără aceasta, fără a purta grijă de creșterea pruncilor, nu numai că păcăm în contra învățătorilor bisericesti, cari ne îndeamnă să umblăm ca fiii lumii, dar orice sprijin ni-ar da măcar toate popoarele din lume, nimic nu ne folosește, căci în curând ne vom pomeni iarăși în sclavie. Numai libertatea câștigată prin munca noastră proprie, prin propășirea noastră morală și culturală, este trinăică și folositoare.

Acuma, când din școlăle noastre am alungat aerul înădușitor, plin de otrăvă și omorător de suflete, acum când între păreții școlălor noastre n'are să mai răsună decât gârlă dulce al limbii românești, ar fi un păcat strigător la cer, ca școlăle noastre să steie închise și copiiașii credincioșilor noștri să vagabondeze pe străzi, ca niște copii ai nimăui.

Cuprins de serioase îngrijorări pentru viitorul neamului românesc, șeful resurtului de culte și instrucțiune publică, cu recercarea din 30 Decembrie 1918, Nr. 10, s'a adresat Consistorului arhiepiscopiei cu rugarea, să luăm cele mai aspre măsuri pentru funcționarea neconturbată a școlălor populare. În scrisoarea aceasta între altele se zice: «Intrucât dispozițiile luate în competiția D-Voastră nu ar avea rezultat, ori peste tot pentru așezarea în învățământului în calea ordinii ați avut trebuință de sprijinul nostru în orice direcțiune, acela vi se pune la dispoziție». Noi, stăpânirea bisericăască, avem să răspundem înaintea lui Dumnezeu și a oamenilor de creșterea religioasă-morală a mlađitelor tinere și ne măgulim cu nădejdea, că glasul nostru păripătesc va fi ascultat de credincioși, întocmai ca glasul păstorului celui bun,—fără să fim silșiți a recurge la mijloace de constrângere sau de pedepsire. Timpul de acum nu e potrivit pentru răfueli mărunte și pentru răsunări condamnable. Datorința noastră a tutorea este să dăm din greu, fără preceți, ziua și noaptea, pentru întărirea temelilor României mari. Aceia, cari nu vor să lucre,

sau aceia, cari împiedecă pe alții dela muncă, vor fi considerați ca dușmanii neamului românesc și vor fi pedepsiți cu asprime.

Intrucât s'ar ivi plângeri întemeiate față cu vre-unul diatre învățători, acele să fie puse pe hârție și înaintate Consistorului pentru a le cerceta conform legilor în viață și a măsura fiecarei după faptele sale. Nimenea însă n'are voie să-și facă singur dreptate și cu atât mai puțin să împedecă școala în funcțiunea ei.

Punându-Vă la inimă cele insirate până aci, dispunem următoarele:

1. Toți învățătorii școlălor confesionale, în orice funcțiune s'ar află în prezent, să fie provocați sub urmarea pierderii oficiului și a beneficiilor, ca în termen de 8 zile să înceapă instrucțiunea. Vom interveni la consiliul dirigent și la armată, ca învățătorii să fie absolvați de alte servicii pentru a-și continua activitatea lor creatoare în școlăle populare. Absolvenții de cursurile pedagogice sau învățătorii diplomați, dar fără posturi învățătoresci, să petiționeze prin oficiile protopresbiterale la Consistor pentru a fi numiți în posturi vacante, de care avem foarte multe. Învățătorii noștri să fie încredințați, că Consistorul, în deplină conțelegere cu consiliul dirigent român, va căută să asigure învățătorilor o astfel de subsistență, ca ferii de grija zilei de mâne, să poată munci în liniște și cu dragă voie.

2. Până acum la pregătirea învățătorilor am întâmpinat o multime de greutăți din partea guvernelor ungurești, și tinerii noștri îngroziiți de șicanele inspectorilor și ale comisariilor s'au ferit de cariera aceasta, de altcum așa de frumoasă și plină de mulțămire sufletăască; prin urmare astăzi nu avem numărul cerut și va trece încă mult timp până ce ne vom putea crește atâți învățători, câți ne trebuie pe toate satele în raport cu bogăția de copii, cu care a dăruit Dumnezeu neamul românesc din Ardeal. Deci, până când ne va succede să încheșăm un corp de învățători complet, conștient și bine disciplinat, până atunci preoții noștri sunt datori să provadă instrucțiunea școlară în toate comunele, în care lipsesc învățătorii cu pregătire specială.

Numai urmând pilda marelui învățător, a Mântuitorului nostru Iisus Hristos, vor fi în drept preoții noștri să se numească

pe sine «Sarea pământului» și «Lumina lumii». Natural, că munca lor va trebui remunerată, căci «vrednic este lucrătorul de plata sa» — ne învață sfta scriptură. Vom străui deci, că toți acei preoți, cari provadă instrucțiunea școlară sistematic și despre activitatea lor învățătorescă îi dau seamă la finea anului școlar prin examen public, să fie remunerați în mod cuvințios. Suntem siguri, că preoții noștri, cari și până acum au vechiat cu trezie la căpătul conștiinței naționale, nu vor esita a aduce această jertfă pe altarul bisericii și al neamului.

Inchielăm cu cuvintele Apostolului Pavel: «Cele ce sunt ale păcii și cele ce sunt spre zidirea unui altuia, acele să urmați, ca Dumnezeu păcii să fie cu voi cu toți».

Acestă circulară să se aducă la cunoștință credincioșilor în Dumineca sau sârbătorea proximą după primire, citindu-se în toată extensiunea.

Sibiu, din ședința Consistorului arhiepiscopiei ca senat școlar, ținută la 10 Ianuarie 1919.

Dr. Eusebiu R. Roșca m. p.,
vicar arhiepiscopesc.

Dr. Octavian Costea m. p.,
secretar consistorial.

M. Sa regele Ferdinand cătră congresul advocațiilor

Președintele congresului advocațiilor întru-ni în Sibiu a primit dela palatul regal următoarea depeșă:

Domnului Ioan Preda,
președinte congresului advocațiilor

Sibiu

Palatul regal, București 22/11 1919

Mateastea Sa Regele m'a însărcinat a Vă ruga, să primiți înaltele Sale mulțămiri, pentru sentimentele ce exprimați în numele membrilor congresului.

Mareșalul curții regale:

HENRY CATARGI.

Liga popoarelor. Dela Paris se comunică oficial: Aliații au votat proiectul pentru Liga popoarelor. S'au hotărâi următoarele: Națiunile se asociază în scopul de a împedecă rușerea păcii, de a institui un tribunal interna-

FOIȘOARA

Zadarnic

Zadarnic vii din lumea ta 'norată,
Și vrei să calci ear urmele trecute,
Când cătecele mele toate-s mute
Și tot ce-a fost, a fost demuit odată.

Iubirea mea e astăzi îngropată,
Și nu 'ncercă, ea n'o să 'nvie eară,
Am îngropat-o singuri într-o seară,
Ți-aduci aminte doar, atunci odată...

Te 'ntorci ear, după vreme 'naintată,
Cu ochii plânși, și-mi ceri 'ncet iertare.
Zadarnic vii și faci din lacrimi mare,
Că nu mai sânt, cel ce-am fost odată.

Ioan Berghia.

Frați români!

— Cătră poporul românesc —

Statul național românesc din Oradea-Mare și Bihor a publicat zilele acestea cătră poporul nostru un frumos și prea adevărat cuvânt, din care dăm aici următoarele părți:

1

Românii de pretutindeni, adunați la Bălgradul Ardealului (în 1 Decembrie 1918) au jurat în fața lui Dumnezeu și în numele neamului întreg, că nu vrem să mai trăim cu ungurii nici un ceas.

Destul ni-a fost o mie de ani de robie. O mie de ani li-am arat, li-am sămănat pământurile și li-am secerat grânele, pentru ca ei să mănânce pâne albă și colac, ear noi o coajă de mălai.

Nimenea n'a pătimit așa mult, nimenea nu s'a trudit așa greu în țara aceasta, ca noi români. Noi n'am fost socotiți de oameni după chipul și asemănarea lui Dumnezeu. Noi am tras în jug alături de vite. Și totuș, n'am putut ajunge la creangă verde, totuș n'am putut scăpa

de amar și de sărăcie. Că toată munca și așu-dorea noastră, tot rodul trudei noastre îl muncă străinii cu dările și cu porțile cele grele. Așa a fost traiul nostru de când ne-am pomenit în țara aceasta. Noi n'am avut nici soare, și nici zi de sârbătore.

Înainte cu o sută de ani și mai bine strămoșii noștri s'au hotărâi odată să-și scuture jugul de pe grumazi. Trei români zdraveni și înimoiși, Horia, Cloșca și Crișan, s'au luat și s'au dus la împăratul în Viena să ceră drepturi și pământ pe seama poporului. Împăratul l-a ascultat și li-a făgăduit, că le dă. Dar nemeeșii unguri au prins atunci pe cei trei români și i-au zdrobit pe roști. Aceasta s'a întâmplat la anul Domnului 1784.

Estă, care a fost răsplata de domni, pentru munca și răbdarea de veacuri a neamului nostru. Drepturile și bunătățile (fării au știut să le înă numai pe sama lor și a copiilor lor. Pentru noi făceau totdeauna legi aspre, prin care ne lipseau de drepturi și ne lăsaus în prada lor.

Sute de ani pruncii românilor au fost oprii să umble la școală. Nemeeșii ne-au ținut în

țional pentru deslegarea pașnică a tuturor ne-
 intelegierilor. Se va înființa un consiliu interna-
 țional, care va avea să poarte grija de păstrarea
 ordinii internațional și de legislațiunile interna-
 ționale. Consiliul acesta va lua asupra sa tu-
 toratul peste națiunile încă necivilizate. Liga
 popoarelor va supraveghea fabricarea de arme
 și muniții, oprind încheierea de tractate secrete.
 În Liga popoarelor vor fi primite toate națiunile,
 care dau garanții cu privire în mod legal
 statutele Ligii popoarelor.

Congresul învățătorilor

O seamă de învățători din împre-
 jurimile Sibului și cu reprezentări ai reu-
 niunilor tractuale învățătorești din părțile
 Bănătuului, în urma unei constituiri, au
 decis ca pe ziua de 24 Februarie să convo-
 ce un congres al învățătorilor români
 de ambele confesiuni la Sibiu.

Nici că se putea un lucru mai nimerit,
 E primul congres al învățătorilor Ardeleani.
 Ideea aceasta a sugerat-o de altcui și dl
 Dr. O. Ghibu prin anul 1914, care însă
 din motive pe care le cunoaștem cu toții,
 nu s'a putut ținea.

În Ardealul liber de acum, în Sibiu
 reședinții guvernului român și onorat
 de batalioanele de feciori ai României, trebuie
 să vină în ziua samsinătăii fiecare învățator
 conștiu de datoria și drepturile sale în
 lumea nouă. Zărire unei noi vieți românești
 sociale, survenite din fulgerătoare
 precipitare a evenimentelor politice externe
 și din robotul străduințelor poporului
 românesc însuși fără întrerupere de pe ambele
 coaste ale Carpaților vednic înzepziți, a
 adus și în Ardealul vâduviei de atâta
 viață nouă și suflet dătător de lumină
 românească adevărată prin izbânda desăvâr-
 șită a dreptului românesc.

Lucrul acesta prieste de minune în
 primul rând școlii românești de aici, care
 sute de ani a fost cu prizonial la gură.
 N'a putut vorbi din inimă, ci-și îndeplinea
 o datorie sumară, a cărei muncă n'a putut
 da nici odată o recoltă bună. Cauza? Im-
 prejurarile neprielnice și neglijarea ma-
 terială a școlii din partea stăutului ungar,
 amintit tot la acest punct și felul cum
 se recrutau învățătorii până în zilele noastre.

Cu alipirea Ardealului la Țara mamă
 lucrurile acestea trebuie să ia sfârșit. O
 cere însuși spiritul vremii în care trăim și
 care ni-a adus binecuvântarea zilelor mari

de astăzi, încât fără inspectori ai stăutului
 maghiar, ci numai cu chemații școlilor
 noastre mai mari în gândire, vom străbete
 în contelegeru cu ei toate drumurile vieții
 noastre morale, culturale, sociale și econo-
 mice, singurele căi, care du popore la
 propășire și pe indivizii la datoria și dreptul
 ce-l au făcând parte dintr'un popor cu
 gesturi istorice recunoscute de-o lume în-
 tregă de oameni ai națiunilor mari mari.
 O cere mai mult poporul din Ardeal
 de la noi, învățătorii generațiilor crude
 de azi.

Să ceară, nu tot dreptul!

Fiindcă trebuie să știm un lucru: Când
 o clasă cută ieșită din brazele adânci
 ale poporului ține sfat, poporul însuși e
 nevoit a-i urmări intențiile ei și felul cum
 își croiește nouă ogașe a muncii lor, învâ-
 țătorii.

Nu vorbe seci, porniri de nemulțămire,
 sau intrigi dureroase de desmem-
 brare să se aude acolo. Nu! Am da cel
 mai urât spectacol din câte a cunoscut
 lumea. Multe lucruri urâte, auzite și în-
 sușite în mare parte pe front, să le lăsam
 acolo.

Ci să avem înaintea noastră două
 teme frumoase de dezbătut: 1. Reorgani-
 zarea învățământului primar și a 2-a
 chestiune foarte importantă pentru viața
 noului stat român: Organizarea învățato-
 rilor.

Tema primă, care va forma baza școlii
 românești nouă, să fie bine rumegată și
 pedagoși cu reputație să-i frământă aluatu,
 adunând ca materie pentru noul învățămînt
 primar toată gloata de cunoștințe
 necesare omului în viață. Să nu să facă
 însă exagerări cu aglomerațiunea prea multă
 de învățămînt, ca să ajungem în mare parte
 la rezultatul ce-l dau școlile primare din
 Rusia, unde multă lume nu știe că Carpații
 sînt munți și că nu se pot îneca vapoare
 în ei. Lucrul acesta îl spun din o con-
 vorbire a mea cu un rus, care se ținea
 om cu școlă.

Să nu ne prea mirăm însă; Ingrămă-
 direa de material obosete mîrtea și în-
 curcă memoria ducând-o la ameteală, fără
 a putea răspunde așteptărilor prestate pe
 băncile școlii fostul elev.

În școlă românească de azi, în care
 nu se mai incurcă mințile bieților copilași

cu slovele naștiunii turanice și parazitare,
 se pot face minuni.

Înimă bună la lucru, conștiință de
 datorie mai multă, și nîcică educație de
 voință din partea învățătorilor, atunci vom
 avea școlă și învățători, cari vor putea
 sta slături de ai Franței generose, cari
 au trimis lumea cu sufletul lor mare.

A două temă: Organizarea învățato-
 rilor, pe cât de migăloasă, pe atât e
 de importantă pentru viața poporului în-
 susi și pentru învățători ca o castă și
 factor moral în cadrele vieții noului stat.

Reuniuni învățătorești tractuale, o
 asociție generală a învățătorilor din tot
 con-prinsul României Mari, sînt toate bune.

S'ar putea face însă ceva și mai bun.
 Într-o Românie întregită în toate granițele
 ei etnice, cu 18 000 învățatori, se pot re-
 zerva câteva seșune la deputație și pen-
 tru luminătorii satelor, cari trebuie să-și
 ridice glasul în parlament în chestiuni cu
 caracter exclusiv școlar, religios și educa-
 tive. E o cerință impetuoză a vremii și
 nimeni cred n'ar putea nega acest drept.

Pe urmă, în fruntea tuturor învățato-
 rilor din România Mare să fie ales un
 «Comitet conducător», căruia să i se deie
 atenția cuvenită de către organele de con-
 ducere ale țării, cu drept de-a participa și
 a-și ridica glasul neinfluențat de factori
 politici dela putere, în felul punctului său
 de vedere de-ăa judecă ca albiru chesti-
 unile puse la o d'nea zile, în fluctuațiile
 vieții poporului. Nu sînt acestea nici pre-
 tenții de bolșevic, nici de anarhist, ci cereri
 de a se recunoaște unor oameni de omenie
 drepturile lor scoase în relief de lumina
 zilelor de azi, pe care noi din inimă am
 dorit să le ajungem. Și din toată inimă
 rugăm pe D-zeu să putem fi vrednici de ele.

În zilele de azi se va ținea Congresul,
 dacă fiecare învățator își va putea da
 seama pentru ce e chemat acolo și își
 va împărți măsura în care va putea scu-
 tra lucrul muncă și/or ce-i va petrece la ca-
 fedră de aici înainte pentru ca să incol-
 țească rod bun, poate să-și ridice glasul
 și în chestia ameliorării situației lui ma-
 teriale pe mai modestă și puțin îndestulitoare,
 pentru fabuloasa scumpete a traiului și pen-
 tru mizeria ce bătute între oameni din lipsa
 alimentelor și a îmbrăcămîntei.

Onisifor O. Borcea.

prostie, căci așa eram mai buni de slugi. Iar
 când ne-au lăsat copiii la școlă, atunci nu li-a
 fost iertat să învețe - în limba românească. Au
 pruncit descălișorii să ni-i chinușcă într-o limbă
 străină și ne'înțeleasă de bieții prunci. Din pri-
 cina aceasta numai cu mare trudă și cu multă
 cheltuială au putut răsări în zilele noastre
 câțiva domni cu învățătură. Dacă ați cei și ați
 cunoaște istoria neamului nostru, ați rămănea
 Ingoziți, fraților, de patimile și suferințele, câte
 le-au îndurat moși și părinții noștri din partea
 stăpîntorilor și a altor liște străine. Nu vi
 mai înșirăm aici pe toate, pentru că nu vrem să
 vă amărăm sufletul. Să lăsam trecutul și să vedem
 cum se poartă fața de noi în zilele de astăzi.

Românii au fost totdeauna cei mai vitezi
 apărători de țară. În războiul de acum aproape
 cinci ani de zile ați apărut cu viața voastră a-
 verile și moștile lor cele întinse. Pe ale lor și
 pe ale noastre, pentru că la petețul vostru
 de pământ n'a lăcomit nimeni. State de mii de
 români au rămas morți prin țări străine. Și vai
 căți s'au întors acasă schilavi și cerșetorii! În
 vremea căi bieții români își prădau viața și sâ-
 nă-

tatea peste țări și mări, acasă femeile și pruncii
 lor flămânzeu și se prăpădeau de săracie.

Și știți ce a fost răstapla? Știți ce a făcut
 cărmuirea ungurească până când voi vă vârsăți
 sîngele pentru ea? Școlile românești din Ardeal
 ni le-au închis. Pe învățătorii i-au pus cu deasla
 să învețe în școli ungurești. Pe mulți preoți și
 domni de-ai noștri i-au aruncat în temnițe și i-au
 judecat la moarte prin ștreang. Sute de
 țărani, chiar părinți și frați de ai feciorilor, cari
 luptau pentru țară, i-au dus jandarmii între
 baionete și i-au trimis închiși în locuri depărtate,
 până ce au perit unii de foame. Au adus o lege
 nouă, care zice, că românul să nu mai poată
 cumpăra în țara aceasta nici o palmă de loc.
 Cum vedeți, fraților, au vrut să ne prăpădească
 cu totul. Și-au pus de gând să ne silească să
 luăm lumea în cap.

Acum, că bătaia s'a sfârșit și a venit altă
 stăpînire, ei zic, că se începe o lume nouă.
 Zic, că vreau să ne dea și nouă drepturi și
 vreau să trăiască cu noi în țările și'n dragoste.
 Să vă spunem numai câteva fapte mai proas-
 pete, ca să vedeți cum e dragostea lor. Gaze-

tele lor și astăzi ne baicoarese în tot chipul.
 Steagul nostru românesc nu suferă să-i purtăm
 nici astăzi, când e slobod să-i poarte toate neamuri.
 Pe mai mult ostași și ofițeri români,
 cari și-au pus pe chipul pînțica cu fețele ste-
 gului nostru în trei culori, i-au bătut unde i-au
 apucat. S'a întîmplat în unele locuri, că feciori
 înțorși din război, năcăjiți și flămânzi, au pus
 mâna pe bucatele domnilor de pământ, cari se
 îmbuibaser în toate bunătățile. Și cum s'au
 răsunat domniile? De bună seamă ați auzit.
 Într'un sat din părțile Clujului nemeșii a cerut
 jandarmii și cătane dela stăpînire. Jandarmii înar-
 măți până în dinți au dat navală în sat și au
 prins pe cine au putut apuca: bărbăți, femei
 fete și oameni bătrîni. I-au luat la țintă și i-au
 puscat pe toți grămădă. Apoi au făcut un foc
 mare dintr'o jreacă de lemn și i-au aruncat
 în foc. Unii erau încă vii, pentru-că nu le-au
 lăsat vreme nici să moară. Și așa au ars sîr-
 manii oameni nevinoșii 5 zile deardănd, până
 ce s'au făcut scrum. Într'alt sat, în B. hor, pe
 niște ostași, cari au înșirănt câte ceva, i-au
 silii mai întâi să-i sape mormântul, apoi i-au

Noți

Ministrul de Instrucție pune în vedere tuturor studenților cari au cerut să fie primii în *Căminul studențesc* din București, că acei Cămin se deschide la 1 Februarie v. a. c.

Toți acei studenți ardeleani cari au primit de la ministrul de Instrucție Legitimă, vor putea pleca la București în ziua de 31 Ianuarie a. c. din Sibiu sau de la orice gară dintr-un Sibiu și Brașov. Pentru călătoriile se va plăti prețul jumătate.

Studenții își vor lua cu sine haine de pat, o pătură, 2 cearșafuri, o pernă și tacâmuri pentru masă: farfurii, linguri, furculiță și cuțit.

Ministrul de Instrucție se va îngrijii de măsurile necesare pentru călătoriile și pentru primirea în București.

În același timp, se face cunoscut studenților, că la Universitate și la celelalte școli superioare din București (poduri și școli, agricultură, silvicultură, academie de comerț și belle-arte) cursurile s'au început și cei cari doresc, pot să plece la București încă înainte de 1 Februarie pe cheltuiela proprie.

Pentru fetele resortului de culte și instrucție publică:

O. Ghibou, secretar general.

Casă națională țărănească în Sibiu

De lungul șir al sărbătorilor naționale din săptămânile din urmă, cum e, între altele, sărbătoarea înălțătoare a sositrii în Sibiu a armatei române de sub conducerea glorioasă a generalului *Traian Mopoaia*, economii (măierii) români sibieni au fost să lege o mare afacere, dela realizarea căreia stărnă și mândria lor viitoare.

Precum în deosebire este cunoscut atât la sărbătoarea primirii generalului *Mopoaia*, cât și la cea a generalului francez *Berthelot*, mii de sibiieni, formați într-o grupă de peste 100 bravi și mândri călători, împodobiți cu tot ce mintea luminată a țărănească noastră știu plăsmui și confecționa, au fost cei mai admirabili, dând, prin prezențarea lor împunătoare, totului o înfățișare pretentă.

Întru unul din săturile țărănești (făcut de bravi călători sibiieni, la care a fost invitat și președintele meseriașilor dl *Vic. Tordășianu*, discutându-se mai multe afaceri de vitalitate pentru soarta viitoare a economilor noștri, s'au luat, între altele, însușețoarea hotărâre unanimită, ca pe deoparte, în vederea faptului, nu tocmai laudabil, că frații economi români, în părțile locale de ei (suburbi), în afară de biserică și școli, n'au nici un fel de așazămint al lor, iar de alta, în scopul eternizării momentelor mărețe petrecute în ziua intrării generalului *Mopoaia* în Sibiu, să se pună temelul la o nouă instituție, din care să se cumpere un intravilan, pe care să se construiască o frumoasă casă națională țărănească pentru intrările de orice natură ale noastre.

Actuala casă națională, din parcul orașene, zidită la un loc cam ferit de locuitorii noștri de pe periferii și poate într-un timp, când clasele țărănești nu erau luate după vredele nici în școlile, nici în sălile de învățăminte împreună cu marele muzeu național, pe care datorim săntem să-l înglobăm în măsura noastră de lucru în care ne gisim și a capabilității noastre de muncă și de intelect.

Casa națională țărănească va servi ca loc de prelegeri populare economice pentru țărani noștri, ea va fi loc potrivit de întâlnire în orele de răgaz pentru economii, unde se vor slăvi asupra neajunsurilor și unde vor izbucni asupra leacurilor de întrebunătăț a delaturarea rețelor. Aici se pot da reprezentații teatrale de diletanți și se poate ține și jocul tinerimii, până aici avizată la cărcime din străzi dosnice și de rău nume. Aici se pot aranja expozițiile de copii, cele de poezie și din industria de casă ale Reuniunii române agricole, cum și expozițiile din industria profesională (meserii), fie cu lucrări confecționate (pregătite de ucenicii meseriilor, fie de lucrătorii (cafele, fie de mătreașii, sau apoi, fie cu lucrări eșite din mâinile tuturora.

Zidită în nod corăspunzător și la loc potrivit, în această casă națională s'ar putea organiza și concertele, matineurile, balurile și celelalte întreprinderi ale inteligenței noastre.

Din acest lucru ar rezulta pentru noi, pe lângă câștigul moral și un însemnat câștig material, rămânând în pușgile și pentru trebuințele noastre sumele enorme ce le plătim străinilor în orice convenie românească.

Pentru concretizarea ideii, propunătorul *Victor Tordășianu* a binevoit a pune temelul cu 20 cor, la colecta locală a casei naționale țărănești. Exemplul d-sale a fost urmat de economii *Constantin Răsoara*, dând și el 20 cor. Frunțașii economii *Nicolae Simion* și *Petru Joandrea*, supralicând, au dăruit câte 100 cor., în total 200 cor.

A 2-a zi di Crăciun la concertul Reuniunii meseriașilor noștri, când 24 din grupa mândrilor călători, în costumul lor național și cu căciuli de Curții, au fost manșate săli mari dela «Unicium» au fost decorul salei, dl *Tordășianu*, după ce adunase peste 300 cor, cu palaria «*Dumnezeu vede*» pe sâmba fondului Șaguna (al văduverii și orfanilor meseriașilor), în societatea conductorului călătorilor, a bravului econom *Nicolae Simion*, cu o căciulă botezată «*Căciula D-zeu vede*», apelând la publicul mare, a adunat suma de peste 1000 cor., contribuind cu sume mari și anume: Colonelul *Anastase Negulescu* și maiorul *George Păcală*, câte 100 cor.; *D. Pascali*, medic, locot. *M. Moilescu*, locot. *Orest Piftu*, criticilor *Ion Petrușcu*, măștrul *George Popidan*, barbirul *Emanuel Roban*, câte 50 cor.; *Valer Corfariu* (București), locot. *D. Oct. Beu*, *Adolf Lipovitz* (fabr. de salan *Râmnicu-Vâlcea*), câte 40 cor.; *Victor Lipovitz*, 25 cor.; dna *Elisaveta Devan*, soră de caritate (București), *Augustin Stoica*, *George Poponea*, v-prez, locot. *Ștefan Moga*, *Vasile Becan*, măștrul, *Petru Ișan*, pantofar, locot. *David Simion*, locot. *Eugen Lemenyi*, câte 20 cor. Multe fiind

contribuțiile sub 20 cor., marinosimosi dăruitorii se vor supăra dacă le rețac numele. Rezultatul practic al colectei de până azi e fost *Cor. 1.278.40*, depuse la «*Albina*» cum și darul important, ce n'apropie de realizarea măreței ideii, de 10.000 cărămizi promise de fabricantul de cărămizi din *Sam. Găugulescu*, ce reprezintă suma de cel puțin 5000 cor.

Ce minunat ar fi, dacă vreunul din măierii noștri, binecuvântat de Dumnezeu cu frumoase averi, ar dăruia, pe sâmba casei noastre, intravilanul potrivit. Casa națională ce s'ar zidi, ar purta pe frontispiciul numelui generosului dăruitor.

Economii noștri sibiieni, în frunte cu harnicul preot *R. Bucșa*, și în deosebire frațele *Nicolae Simion*, totodată casar al fondului, au luat cu toți angajamentul solemn să fie neobișnuiți până își vor vedea visul cu ochii: ridicându-se în ochii lor mândra casă națională a economilor români din Sibiu, lucru pentru care, felicitându-l, le dorim mult spor, prietinelor lor

Invingătorul.

Pentru copii săraci

În urma scumpetii enorme, provocate de războiul mondial, clasa de jos a poporului român a avut mai mult de suferit. Lipsurile erau atât de mari în unile colibe ale modestului nostru muncitor român, încât copiii lui erau expuși tuturor neajunsurilor. Erau goi, desculți și flămânzi, căci câștigul zilnic ce li aveau orpășii lor părinți, era atât de neînsemnat, încât deabia ajungea pentru tratul de pe o zi pe alta. Reunirea meseriașilor sibiieni, în frunte cu înalții și de jos stimulați și de președintele *Victor Tordășianu*, neobșnuiți în acțe de binefacere, a chemat la sine și în anii acesteia grei o seamă de băieți și fete, expuși a suferi frigul împorțind-le după puțință la sărbătorile Crăciunului, îmbrăcămintea și încălțăminta necesară. Prin aceste fapte umanitare ale Reuniunii noastre, compătimitărea pentru cei săraci a pătruns tot mai mult și în inimile intelectualelor noștri și ale meseriașilor mai cu dare de mână, și la ocazii binevenite contribuiau, obolul lor în favoarea micilor nepuținoși. Simțindu de jertfire cultivat este a se atribui, că d. e. Duminică în 2 Februarie st. n. 1919 s'erbându și cuapnia religioasă d-ra *Milji Vestemane* cu dl *Ioan Popa* fochist, în locul anunțurilor de căsătorie au aflat de bine a contribui și ei cu ceva la nobilul scop al Reuniunii și astfel la propunerea nului, a domnului *G. Pasca*, tipograf care a fost primită cu însușețoarea de toți naștii, s'au hotărât ca suma de bani ce se va aduna dela jocal miresii să se predece în întregime Reuniunii, adăugându-se la *Legatul Alexandra Chida* pentru ajutorarea capitolor săraci din Sibiu suburbul interior, contribuind pentru nobilul scop:

1. Miri: Ioan Popa și Milji Vestemane	20
2. Nași: George și Victoria Pasca	10
3. Soacra mare: Ana Popa	10
4. Soacra mică: Maria Vestemane	10
5. Iosif Stoica, funcționar	20
6. D-ra Lenica Vestemane funct.	10
7. D-ra Octavia Vestemane, mașinist tipograf	10
8. Valeriu Vestemane, mecanic	10
9. Valeriu Chidu, măștrul măcelar	10
11. Victor Popa, mecanic	10
12. D-ra Maria Popa	10
13. D-ra Anuș Popa	10
14. D-ra Lenuta Popa	10
15. Ioan Ștefan, mașinist	10
16. D-ra Paraschiva Ștefan	10
17. Căzileđi Illyés, mașinist	10
18. D-na Czikiedei	10
19. Ioan Chidu, culegător tipograf	6
20. D-ra Eugenia Chidu	2
21. D-ra Rosa Stenzel	1

Total K. 209—

Pentru generoasele contribuții le exprimăm pe calea acestei tuturor donatorilor sincere mulțumite Preșidul Reuniunii meseriașilor români sibiieni.

Sibiu, la 3 Februarie 1919.

G. Pasca.

pușcat pe toți de a căzut fiecare în groapa sa. Și câte și mai câte mișeli deaceasta am putea înșira aici. Dar nu le mai pomemim, că ni se rupe inima. Și ar trebui să scriem o carte mai groasă, decât ceașca cea bătrână.

Puneți lajă în fața vorbele lor cele frumoase cu faptele acesteia îngrozitoare de urâte. Și nu uitați, fraților, că nu vorbele, ci faptele vădese inima omului. Iuzdar zic ei, că din vrasmași n'au făcut prieteni așa peste noapte. Românii are o vorbă veche: lupu și schimbă părul, dar năravul ba! Cum credeți să ne dea ei drepturi și libertăți, când inima lor de năpărcă nu rabdă nici o pantiflică tricoloră, un mic semn, că săntem și noi un neam de oameni alături de alții? Cândăți-vă, oameni buni, ce soarte ne-ar fi așteptat pe noi românii, dacă ungurii ar fi câștigat acest război? Ce ar fi făcut cu noi, când acum, că sănt bătuți și umiliți, sănt gata să ridice arma asupra voastră și să vă împușce pe ce căni?

Soldățești

Jale-mi-i și n'am cui spune

8 —

Cucule, pasere dragă,
Tu ce căniți în lumea n'treagă,
Câni pe dealuri, câni pe lunci
Și de mine griji nu duci,
Sboară n' ătrășoara mea,
Ca să-mi duci o cărtice; și
Cu ei ea la noi te iașă,
În grădină lângă casă,
Să te vadă mea mireasă,
Să-ți asculte cântecul,
Cum mi plânge sufletul;
Și să-i spun mândrui așa,
Că sănt în Galia.
Jale-mi-i și rău mi pare,
Pe-a cui seamă am crescut mare
Jale-mi-i, și n'am cui spune,
C'am ajuns străin în lume.

(Comunicat de C. Iencica)

Toma Georgehe.

Știrile zilei

Limba română în Franța. În urma hotărârii aduse de ministrul de instrucție francez, limba română va fi una din limbile străine obligatorii la bacalaureat (examen de maturitate) în Franța.

Piciorul lui Wilson. După știri pariziene, Wilson se întoarce în America în 12 Februarie pentru a lua parte la deschiderea congresului; ear după cinci săptămâni se va napoiă earș în Franța, ca să fie de față la ședințele conferenței de pace.

Prefect. Consiliul dirigit a numit prefect al orașului municipal Sibiu pe dl Albert Dörr, fost în anul războiului și înainte de aceea primar al Sibului.

Moartea unui scriitor german. Din Berlin se vestește, că a săposat acolo în 3 Februarie genitumul scriitor Paul Lindau, care nu de mult obținuse un premiu Nobel pentru literatură.

Aviz. Cursurile la gimnaziul de stat în Sibiu se vor relncepe Miercuri 12 d. c. (st. n. a) 2 ore p. m. în edificiul școlarelor secundare evangelic, care factorii competenți cu cea mai mare bunăvoință l-a pus la dispozițiune. Studenții sunt provocați să se prezinte punctual, pentru că aceia cari în decursul de 8 zile dela terminul sus amintit nu se vor prezenta și întârzierea nu și vor putea-o motiva în mod acceptabil, se vor considera de repășiți la școală.

† **George Popovici,** paroh ortodox român în Lesnic, după grele suferințe și-a dat sufletul în mâinile Creatorului în 15/28 Ianuarie la 9 ore a. m. în al 68-lea an al etății și 40-lea al profeției și fericele tale căstătorii. Rămășițele pământiești ale răposatului s'au înmormântat în 17/30 Ianuarie 1919, la orele 2 d. a. în Lesnic. Odihnească în pace!

Congresul învățătorilor români. Învățătorii cari volesc să participe la congresul din 11/24 Februar a. c. în Sibiu, au să trimită la adresa învățătorului Nicolae Jordan (Sibiu, Strada Schützen 5) 15 coroane, în care sumă se cuprind taxele de locuință și participare la banchet.

Aviz. Localității cercului de recutare din Sibiu unde se vor prezenta tinerii contingentelor 1896, 1897 și 1898 se află în clădirea fostului cadărl regimentului 31, Sibiu, strada Șevier Nr. 40.

Domnii preoți din comitatul Sibiu, din cercul Mediasului și Agnita sânt rugați a comunica aceasta poporației la țară.

Bal în Blaj. Un comitet alcătuit din profesori și alți intelectuali blăjeni, în frunte cu dl Q. Precup, ca președinte, invită la balul filantropic, ce se va ține în ziua de Trei-sfinți, la 12 Februarie n. 1919, în sala Otelului Univers. Venitul net este destinat pentru Fondul studenților bolnavi. Prețul de intrare: 10 cor. de familie, 5 cor. de persoană.

Pașapoarte și legitimații de călătorie. Conform ordonanței date de resortul afacerilor interne, în teritoriul de sub administrația Consiliului Dirigit, călătorii trebuie să aibă o legitimație, care să le stabilizească identitatea persoanei. Legitimația se dă: 1. Pentru călătorie în cercul propriu și în cale învecinate, de către primăria comunei de domiciliu; în orașe cu consiliu sau cu drept municipal, de către capitanul poliției; 2. Pentru călătorie pe teritoriul îndepărtat (comitatului), de către pretura cercului de domiciliu; 3. Pentru călătorie pe teritoriul de sub administrația Consiliului Dirigit, în Komitate, Bassarabia, Bucovina și pe teritoriile fostei monarhii austro-ungare, de către prefect. — Legitimațiile sânt valabile 3 luni, și se pot prelungi. — Pașapoarte pentru străinătate se liberează numai de resortul de interne. Legitimația are să poarte timbru de 2 lei (4 coroane); pașapoartele pe 3 luni 3 lei, pe 6 luni 5 lei, pe un an 10 lei. Alte taxe, pentru legitimații și pașapoarte, nu sânt permise de incasat.

Deta Consiliul Dirigit

Nr. 167/1919. Prep.

Ordin de chemare

Consiliul dirigit al Transilvaniei, Bina-tului și al ținuturilor îngurene locuite de Români, chiamă la armă Corpul Voluntarilor Români în întregime, și afară de acest corp pe toți tinerii născuți în anii 1896, 1897 și 1898, cu excepția maghiarilor.

1. Corpul Voluntarilor Români se concentrează:

La Alba-Iulia, toți acei ofițeri, grade inferioare și trupa, cari au aparținut regimentului Nr. 1 Turda și Vânători de Munte.

La Cluj, toți aceia cari au aparținut regimentului Nr. 2 Alba-Iulia, Nr. 3 Avram Iancu și batalionul Nr. 6 etape.

Ofițerii au să se prezinte în timp de 48 ore dela publicare. Gradele inferioare și trupa la 7 Februarie st. n. 1919.

Oamenii Corpului Voluntarilor Români se vor prezenta individual.

2. Contingentele tinerilor

născuți în anii 1896, 1897, 1898

Primarii comunelor au să conducă și să prezenteze la comanda cercului de recutare toți tinerii născuți în anii 1896, 1897 și 1898, care se țin de comunele lor, cu excepția maghiarilor.

Vor fi deci prezentați nu numai aceia, cari până acum au servit la armata comună, honzeci (Landwehr), infanterie, cavalerie, artilerie, ori în alte servicii, ci chiar și aceia cari la recrutările anterioare au fost aflați neapți și cari până acum nu au făcut nici un serviciu militar. Despre cei, cari săc în pat, să se aducă atestat dela medic. Oamenii vor fi prezentați cu o listă făcută după matricula de botez. Prin această listă se va constata absența oamenilor neprezentați.

Oamenii, cari la publicarea ordinului acesta nu ioseșec în comuna natală, vor fi prezentați împreună cu oamenii comunei în care locuiesc. Se vor induce însă pe o listă separată a «străinilor», care va arăta și comuna natală a fiecărui «străin».

3. Prezentarea oamenilor

se face după împărțirea următoare:

La Sibiu: toți oamenii din comitatul Sibului și din cercurile Ocna oraș, Medias oraș și cerc, și Agnita.

La Brașov: toți oamenii din comitatele Brașovului și Făgăraș și din cercurile Sinculmar, Colsimb și Sighișoara (oraș și cerc), apol din comitatele Treiscaune și Odorhei.

La Târgul-Murășului toți oamenii din comitatul Murăș-Turda și din cercurile Luduș, Sânt-Mărtin (oraș și cerc) Hususiu, Radnot, Ibașfalău (oraș și cerc) și comitatul Ciuc.

La Bistrița toți oamenii din comitatul Bistrița-Năsăud și din cercurile Sărmașul-mare, Teaca, Ormenșul de câmpie.

La Cluj toți oamenii din comitatul Turda-Arieș (afară de cercul Luduș) și din cercurile Huedin, Hida, Nadășul ung., Giliâu, Cluj, oraș și cerc, și Mociu.

La Alba-Iulia: toți oamenii din comitatul Alba-Inferioare și din cercurile Geoajului de Jos, Brad și Baia de Criș.

La Orăștie: toți oamenii din comitatul Hunedoarei afară de cercurile Geoajului de Jos, Brad și Baia de Criș.

La Dej: toți oamenii din comitatele Solnoe-Dobăea, Sălaj și Sățmar.

4. Timpul prezentei

Vor fi prezentați:

Luni în 17 Februarie 1910 st. n. cei născuți în anul 1896;

Luni în 3 Martie 1919 st. n. cei născuți în anul 1897;

Sâmbătă în 8 Martie 1919 st. n. cei născuți în anul 1898.

Ofițeri (înțelegând și aspiranții) de rezervă și de glosăci cari aparțin anilor de naștere 1896, 1897, 1898, precum și acei ofițeri de alți ani de naștere, cari au înaintat până la 3 Fe-

bruarie a. c. o rugare de activare, — cari nu fac serviciu la jandarmerie, — au să plece 48 de ore după publicarea acestui ordin din localitatea unde se află, la proximal serviciu, documentând oficial când a plecat de acasă.

5. Scutiri de prezentare

De serviciu militar sânt scutiți deocamdată și nu au să se prezinte la cercul de recutare:

a) Toți lucrătorii minelor (băilor) de cărbuni, sare și fier;

b) Cei aflați definitiv la căile ferate, la telegraf, și la administrația română, lucrătorii cu ziua sânt scutiți de serviciu militar.

Șefii persoanelor numite sub a) și b) au să înțeze în timp de opt zile comandamentul cercului de recutare o listă a persoanelor ceri se află la ei și săst absolut necesare serviciului lor.

c) Studenții de teologie.

Ei au să înțeze comandamentul cercului de recutare al locului lor de naștere un document dela școala din care să se poată constata, că într'adevăr sânt studenți de teologie și iau parte la prelegeri.

Cei ce se află în străinătate, vor înainta aceste documente pe calea ambasadelor.

6. Dispensare

Întreținătorii de orfani, de mame văduve și de părinți săraci trecuți de 70 ani, au dreptul să arăte dispensarea de serviciu militar. Acest drept poate fi câștigat și din alte cauze grave, asupra cărora va decide Comandamentul general teritorial în înțelegere cu Resortul de Interne.

Această cerere o vor face însă numai după ce au intrat în serviciu militar, unde li se vor da deslușiri detaliate asupra documentelor necesare pentru dispensare.

7. Imbrăcămintea

Primarii sânt obligați să facă tot posibilul ca oamenii să se prezinte în uniformă în stare bună, cu cel puțin:

2 rânduri de schimburi (rufe);

2 țoale (pături).

La prezentare se plătește celui ce are în stare bună:

o manta . . . . . 100 cor.

o bluză (veston) . . . . . 70 "

o păreche pantaloni . . . . . 50 "

o păreche bocanci . . . . . 50 "

o păreche cizme . . . . . 100 "

o capelă (șapcă) . . . . . 8 "

o căclău . . . . . 20 "

un rând de abturi . . . . . 25 "

o raniță (Rucksack) . . . . . 15 "

o centură (Ueberschwing) . . . . . 7 "

o păreche jambiere de piele 30 "

o păreche jambiere de postav 5 "

un pieptar (cojoc) . . . . . 70 "

un țol . . . . . 60 "

o gamelă (șalcă) . . . . . 2 "

lingură, furculiță, cuțit . . . . . 2 "

sac de merinde . . . . . 7 "

Uniformele dela oameni, cari nu sânt chemați la armă, se vor da celor chemați, dacă aceștia nu au înșiși uniforme. Restul se depune la primărie. Primarul va raporta cu ocazia prezentării oamenilor numărul uniformelor, comandatei cercului de recutare, de unde vor fi adunate și plătite aceste uniforme cu prețurile sus numite. În urmă se vor face cercetări militare în toate localitățile și vor fi pedepsiți toți aceia cari au reținut părți de uniforme, fără cerțete cu 3000 Cor. și 6 luni închisoare.

Deodată cu publicarea acestui ordin întră în vigoare pedepsele

legilor staratului

pentru toți, cari nu îndeplinesc la timp acest ordin, pentru cari împiedică executarea lui, sau vorbesc contra îndeplinirii ordinului și pentru cari deși au cunoștința de aceste crime nu fac față întârziere arătate. Toți aceștia nu vor fi părtași la păminturile ce se vor împărți.

Lipsa de prezentare a celor, cari nu se află pe teritoriul ocupat de Armata Română, se va considera conform Împrejurărilor.

Românii

Nu frica de pedepsă să vă duca la împănirea ordinului de chemare, ci mândria conștiință, că înclinați o sfință datorie față de pământul nostru liberat, față de frații cari nu se pot bucura încă de libertate și față de patria noastră română.

Este ceasul sfânt, când trebuie să punem stăpânire noastră pe întreg pământul moștenit dela strămoși, când trebuie să punem temelii unui viitor demn și corăpunător ferit și asferit de vecarii ale pămîntului nostru!

Aveți să răspundeți chemării, pentru a dovedi lumii întregi că ne iubim Țara și moșia, și că știm să o stăpânim cu vrednicie — ducând cu noi libertate și stăpînire deosebit în toate colțurile țării.

ss. **Juliu Maniu**,
Președintele Consiliului Dirigent.

Despre serbările înălțătoare din Sibiu cu prilejul aniversării a 60-a a Unirii Principatelor Române, și despre Congresul advocaților vom raporta în numărul proxim.

Mersul trenurilor în Sibiu. Valabil din Februar:

Pleacă spre:

1. Filigras, zilnic	la 5 44 l. a.
2. Coșca mică, zilnic, la 6 20 l. a. și	4 02 d. a.
3. Vințul de jos	8 00 l. a.
4. Turnu roșu, în zile cu soț	12 24 d. a.
5. Ciszădie, în zile cu soț	5 23 dim.
6. Agnita, Lumi, Mierc., Vin.	7 40 "

Sosesc dela:

1. Filigras, zilnic	la 11.— d. a.
2. Coșca mică, zilnic, la 11 35 l. a. și	10 05 seara
3. Vințul de jos	7 30 "
4. Turnu roșu	10. dim
5. Ciszădie, zile cu soț	5 23 seara
6. Agnita, Marți, Joi, Sâmbătă	7. "

Teatre în Sibiu

Cinematograful Brașului. Piața Hermann.
Directoară: D-na M. Scholless.

Sâmbătă: *Familia se căsătorește*, comedie în 3 acte. *Mariana*, dramă.
Duminică și Luni: *Secretul artistului*. *Răsturnare izbită* drame în câte 3 acte. Supliment în fiecare seară.

Începutul la ora 7 seara.

Cinematograful Apollo. Strada Schevis.
Directoară: Dns Emil Toth.

Sâmbătă și Duminică: Va da reprezentație hazlie comical română Tanase. Vor fi și filme interesante.

Începutul la: ora 6 $\frac{1}{2}$, și 8 $\frac{1}{2}$, seara.

Cărți și reviste

Calendarul Arhidiecezan. A legii de sub tipar *Calendarul Arhidiecezan pe anul 1919*.

Cuprinde, ca și cel din anul trecut, lucruri interesante de citit și îndrumări de folos: Povestiri din cele mai frumoase, istorioare, anecdote, glume, versuri.

Este împodobit cu patru chipuri ale bărbăților noștri răposiți în vremea războiului.

De vânzare la *Librăria Arhidiecezană* în Sibiu. Prețuri: 2 cor. 50 fileri (și porto 20 fil.) Ediția cu *sematim* costă 4 coroane (și porto 20 fil.) Este astăzi cea mai călătă calendar românească.

Carte de bucată. Cea mai bună carte de bucată a apărut sub titlul de *Postă Bună*, partea III și IV, de Zotti Hodoș. Prețul unui exemplar este 3 coroane. Volumul amândouă, cu 6 cor., se pot cere la autoară, în Sibiu, Wintergasse 11, etaj l.

Intreprindere română

Prima societate română de import și export

S. Ittu & Comp.

Sibiu, str. Ciszădiei 1—5

Se ocupă exclusiv cu import și export internațional al materialelor brute, semi-fabricate și fabricate.

Legături comerciale internaționale. Corespondență în limbile română, italiană, franceză, germană și maghiară.

Rugându-vă pentru binevoitor sprijin semnăm

cu deosebită stimă

S. Ittu & Comp

Ernest Hajdu, rugrav artistic
(328) 9—10

de firme, decorator, pictor de biserică și polăitor. — Sibiu, Str. Ciszădiei Nr. 31.

A apărut:

în editura Comisiunii administrative a tipografiei arhidiecezane

Rânduiala Liturgiei

Carte de rugăciune

pentru tinerimea gr-or. ort. română

În care se cuprind: Rânduiala liturgiei; rugăciune de dimineață; rugăciunile sfintei Treimi; rugăciune către Dumnezeu Păi; psalmul 50 „Miluște-mă Dumnezeu” etc.; Simbolul credinței; tropare de cerere; rugăciunea sfântului Kiran; rugăciunile mesei; rugăciune de toate zilele către Nașcoțoarea de Dumnezeu; rugăciune către sfântul Nicolae; rugăciune înainte de mîntuire; rugăciune înainte de împărtășirea cu s. cuminectură ale marelui Vasile și Ioan gură de aur; rugăciuni după împărtășirea cu s. cuminectură; rugăciunile de seară și rugăciunea cinstitel cruci.

Se află în deposit apse vânzare la *Librăria arhidiecezană*, și se vinde legată frumos, în culoare roșie, cu **60 fileri**.

Format plăcut, mic, pentru a se putea purta și în buzunar.

Revânzătorilor li se dă rabat 30%.

A apărut

în editura comisiunii administrative a tipografiei arhidiecezane

Psaltirea bogată

tipărită în zilele Președintatului împărat și rege **Francisc Iosif I**, sub îndrumirea și binecuvîntarea Înalț Președintatului **Doms Ioan Mețianu**, arhiepiscop al bisericilor ortodoxe române din Transilvania și mitropolit al românilor de religie gr-or. din Ungaria și Transilvania, cavalier al ordinului **Francisc Iosif** clasa I și al coroanei de fer clasă II. Proprietar al crucii pentru merite, membru în casa magnaților etc. etc.

Se află în deposit apse vânzare la *Librăria arhidiecezană* și se vinde legată frumos în piele roșie, fără copcii și ornament aurit, în mijloc cu sfânta cruce, cu **30 cor.** scumpindu-se pielea, legată în pășă neagră și în mijloc imprimat o cruce, cu **15 cor.** Revânzătorilor se dă rabat 10%. Tipar frumos cu litere latine, de calitatea primă, și hârtie fină și trainică.

Încercați!

În ziarul **Telegraful Român**, care apare de 3 ori pe săptămână, se publică cele mai ieftine

inserate și reclame

cu deplin succes. — Adresa: Administrația **Telegraful Român**, Sibiu, Strada Măcelarilor 45.

Cei ce fac comande pe temeiul acestor reclame și inserate, să amintească totodată și numele foii noastre.

Concurs

Pentru întregirea postului de capelan temporal (cu drept de succesiune) din parohia de cl. II Brăzești, din protopresbiteratul Lupșa, așezat pe lângă parohia Simion Pop, se publică concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în «Telegraful Român».

Emolumentele împreună cu acest post sânt cele statorice în protocolul comitetului parohial dela 29 Iulie 1918. Aprobati și de sinodul parohial dela acel dat, anume: toate venițile din parohie circumscrise în coala B. pentru întregirea veniților dela stat, apoi eventuale ajutoare de stat ce se distribuie pe seama capelanilor.

Cererele de concurs, înzestrate cu toate documentele cerute de legea noastră bisericească, se vor înainta în termenul deschis subsemnatului oficiu protopresbiterial. Concurenții, cu rezerve din regulă, pentru parohii, se pot prezenta și în comită pentru a cânta, resp. a ofiția și cuvântă și face cunoștință cu poporul.

Ofenbaia, la 3 Ian. 1919.

Oficiul protopresbiterial ort. rom. al Lupșei în conțelegere cu comitetul și sinodul parohial.

Vasile Gan,
protopop.

Ad. Nr. pp. 1028/918

(27) 3—3

Concurs

Pentru ocuparea postului de învățator la școala noastră confesională din comuna Soseșfalău prin această se deschide concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în «Telegraful Român».

Emolumentele împreună cu acest post sânt 500 cor. din repartiție dela popor, cvartir liber în edificiul școlii și grădina de legume. Întregirea salariului se va cere dela stat.

Ciuj, la 28 Decembrie 1918.

Oficiul protopresbiterial ort. rom. al Ciujului în conțelegere cu comitetul parohial.

Tulin Roșescu,
protopop.

Nr. 27/919

(31) 3—3

Concurs

Pentru ocuparea postului de paroh în parohia de cl. II Vanăția-de-jos, protopresbiteratul Făgăraș, se scrie concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în «Telegraful Român».

Emolumentele sânt cele cuprinse în coala B. dela congruă.

Cererele de concurs se vor înainta subsemnatului oficiu în termenul arătat, iar concurenții cu prealabila înțuvițare a subsemnatului se vor prezenta în vre o Duminică sau sârbătoare la biserică, spre a cânta, predica sau celebra.

Făgăraș, la 2 Ianuarie 1919.

Oficiul protopresbiterial ort. român al Congruului Făgăraș, în conțelegere cu comitetul par.

Nicolae Boza,
protopop.

Nr. 1107/1918.

(30) 3—3

Concurs din oficiu

Pentru întregirea parohiei de cl. III Cișmău (protopresbiteratul Ceogașului), care în lipsa de concurenți nu s'a putut întregi cu candidați calificați, deși s'au publicat două concursuri, se publică concurs din oficiu cu termen de 30 zile dela prima publicare în «Telegraful Român».

Emolumentele sânt cele cuprinse în coala B. dela congruă.

Încât nu se vor anunța candidați calificați, în conformitate cu concluzul de sub Nr. 55 al sinodului arhiepiscopical din 1911 vor fi admisi și candidați cu calificațiune mai puțină.

Sibiu, din ședința senatului bisericesc, ținută la 8 Ianuarie 1919.

Consistorul arhiepiscopical.

Concurs

Pentru ocuparea postului de paroh din parohia de clasa II Muntele roșu, prin această se publică concurs cu termen de 30 zile, dela prima publicare în «Telegraful Român».

Emolumentele împreună cu acest post sânt cele fasonate în coala B. pentru întregirea ajutorului de stat.

Doritorii de a ocupa acest post su să-și înainteze suplicile de concurs subsemnatului în termenul su indicat și a se prezenta cu prealabila înțuvițare din partea subsemnatului în vre o Duminică sau sârbătoare la sf. biserică spre a fi cunoscuți din partea poporului.

Ciuj, la 18 Decembrie 1918.

Oficiul protopresbiterial ort. rom. al Congruului Ciuj în conțelegere cu comitetul parohial.

Tulin Roșescu,
protopresbiter.

Nr. pp. 958/1918

(29) 3—3

Concurs

Pentru ocuparea postului de paroh în parohia de clasa a II-a Bontida cu filia See, prin această se scrie concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în «Telegraful Român».

Emolumentele împreună cu acest post sânt cele fasonate în coala B. pentru întregirea ajutorului dela stat.

Doritorii de a concursa la acest post au a-și așterne rugăriile de concurs subsemnatului în termenul deschis și a se prezenta cu prealabila înțuvițare din partea subsemnatului în vre o Duminică sau sârbătoare la sf. biserică spre a fi cunoscuți din partea poporului.

Ciuj, la 4 Decembrie 1918.

Oficiul protopresbiterial ort. rom. al Congruului Ciuj, în conțelegere cu comitetul parohial.

Tulin Roșescu,
protopresbiter.

Nr. 340/1918.

(33) 3—3

Concurs

Pentru întregirea postului de paroh în parohia de clasa II Șasa, din protopresbiteratul Lupșa, devenită vacantă prin moartea parohului Ioan Dandea, se scrie concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în «Telegraful Român».

Emolumentele împreună cu acest post sânt cele fasonate în coala B. pentru congruă, cu rezerva din §-ul 26 al Regulamentului pentru parohii, care asigură văduvei venițile de jumătate pe un an.

Concursule înzestrate cu documentele cerute de Stat. org. și Reg. par. sânt a se înainta subsemnatului oficiu protopresbiterial în termenul deschis, și concurenții — între marginile prescrie de regulamentul — se vor prezenta și în comită spre a cânta, celebra și cuvânta, și a face cunoștință cu poporul.

Ofenbaia, la 2 Ianuarie 1919.

Oficiul protopresbiterial ortodox român al Lupșei în conțelegere cu comitetul parohial concernent.

Vasile Gan,
protopop.

Sicitație de lemne

Comuna bisericească Cușterii vinde 340 stânjini lemne, loco pădure, în ziua de 31 Ianuarie s. v. a. c. (13 Februarie s. n.) la orele 10 a. m. în localul școlăii.

Prețul de strigare Cor. 120. Vadu 10%. Condițiunile se pot vedea la oficiul par. resp. epitropia parohială din loc.

Cușterii, 22 Ianuarie v. 1919.

Comitetul parohial.

Concurs

Pentru întregirea parohiei de clasa II («dona») Valea-Lupșei, din tractul protopresbiterial Lupșa, devenită vacantă prin moartea parohului Avram Coranu, se publică concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în «Telegraful Român».

Emolumentele sânt cele fasonate în coala B. pentru congruă, cu rezerva din § 26 al Regulamentului pentru parohii, care asigură văduvei venițile de jumătate pe un an.

Cererele de concurs, înzestrate cu documentele cerute, se înainteză în termenul deschis subsemnatului oficiu protopresbiterial, iar concurenții, pe lângă prealabila înțuvițare a subsemnatului, să se prezinte în probă pentru a cânta, respective a cuvânta și a face cunoștință cu poporul.

Ofenbaia, la 2 Ianuarie 1919.

Oficiul protopresbiterial ortodox român al Lupșei, în conțelegere cu comitetul parohial.

Vasile Gan,
protopop.

* Parohia Valea-Lupșei e de clasa v. dona, și nu a treia, cum din eroare s'a publicat în v. r. ul anterior.

Publicațiune

Divizia 2 de vânători cumpără orice cantități de grâu, făină păpuși (curcuz) fasole, mazare, mălai, orz, ovăș și fân plăind costul lor imediat.

Prețul după învoială

Predarea se va face ori la Sibiu, ori la gara cea mai apropiată de locul unde se află produsele.

Ofertele scrise sau vorbite se pot adresa la:

(32) 9—11

Comandantul Diviziei 2 de Vânători în localul Școlăii de Cadeti din Sibiu.

Publicație

Divizia II vânători are nevoie de:

5000 mantale,
5000 tunici,
5000 pantaloni și
5000 cepele.

7—10

În caz că nu se vor primi oferte pentru haine gata, divizia are nevoie de 24.000 metri postav gris închis (verde)

Condițiunile și modelele tip se pot vedea în toate zilele la biroul intențenței, școala de cadeti.

Șeful serviciului intențenței.

Sibiu, 29 Dec. 1918.

Intendant Major

Niculescu.

Se caută în depoul de artilerie din Mediaș (cu competiție de jandarm) un furier (manipulant), doi canelști (se cere ca toți trei să posedă limba română și germană în scris și vorbire); trei maeștri de artilerie (Artilleriemaeștri), cunoscuători ai materialului de artilerie și cari posedă limba germană în scris și vorbire, iar cea română spre a se putea înțelegi; doi subofitieri de harnăsmânt (Bespannungsunteroffiziere), cunosțiți în ale căilor.

Cunoștărea de limbi e lucră secundară. — Subofitieri reanșajii vor fi preferați. — Reflecțiunii să se adreseze în scris, cu date personale, sau în persoană în: Mediaș, Str. Forkesch Nr. 7.

